

ก่อนอื่น ดิฉัน ในนามมูลนิธิสิทธิอิสรา ขอขอบคุณวิทยาลัยนานาชาติปริดี พนมยงค์ สำหรับความชัดเจนและ
หนักแน่นของการเป็นสถาบันการศึกษาภายใต้นาม ปริดี พนมยงค์ ที่กรุณาตอบรับอนุเคราะห์สถานที่และ
จัดการดูแลอย่างดียิ่ง

ดิฉันเพียงแต่จะทำหน้าที่เกริ่นนำถึงที่มาที่ไปของงานในวันนี้ ซึ่งก็เป็นผลมาจากการผสมปนเป
กันของปัจจัยสี่สามประการ

ประการแรกเริ่มเดิมทีที่สุุดนั้น เริ่มมาจากเพียงว่า หลังจากที่เมื่อต้นปีที่ผ่านมา ดิฉันได้สามารถจด
ทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิสิทธิอิสราขึ้นมาตามกฎหมาย เพื่อมาทำหน้าที่ดูแลเงินประกันตัวผู้ต้องหาคดีการเมือง
ในนามกองทุนราษฎรประสงค์ได้แล้ว ปัญหาข้อต่อไปก็คือ ต้องหาเงินมาจ้างคนทำงานในนามมูลนิธิ ตั้งแต่
งานประกัน งานประสานงาน งานเอกสาร และงานบัญชี ซึ่งงานเหล่านี้เคยดำเนินมาตลอดหลายปีก่อนหน้า
อย่างทุกทุกเล็ดลอดูกังโดยแรงกำลังอาสาสมัคร เนื่องจากนโยบายของดิฉันตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกองทุนนั้นมี
อยู่ว่า เงินในบัญชีกองทุนราษฎรประสงค์ จะสงวนไว้เพื่อผู้ต้องหาทางการเมืองเท่านั้น จะไม่มีการเบิกแม่แต่
บาทเดียวออกมาเป็นค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทนในการทำงาน ค่าใช้จ่ายทุกอย่างตลอดหลายปีที่ผ่านมาจึง
ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลที่แบกรับมันไว้ และดังนั้นจึงไม่มีหลักประกันระยะยาวสำหรับผู้ที่จะมาสืบทอดดำเนินการ
ต่อไปในนามมูลนิธิ

แล้วใครบางคนก็เสนอว่าเราน่าจะจัดงานขายบัตรระดมทุนให้มูลนิธิ และใครอีกคนได้กรุณาเสนอว่า
ยินดีจะบรรยายพิเศษให้ในวาระระดมทุนนั้น แต่สุดท้ายเมื่อดิฉันมาใคร่ครวญจากชื่อผู้บรรยาย ว่าคือ
อาจารย์วรเจตน์ ภาคีรัตน์ ดิฉันก็รู้สึกกระดากที่จะขายบัตร เพราะทุกท่านก็น่าจะคิดเหมือนกันกับดิฉัน
ใหม่คะว่า อาจารย์วรเจตน์คือนักกฎหมายที่เป็นสาธารณสมบัติของราษฎรไปแล้ว ไม่ควรที่ใครจะสามารถมา
ติดราคาขายบัตรจับมือ บัตรบรรยายใดๆได้แล้ว แผนจัดงานทอล์คขายบัตรระดมทุนของมูลนิธิจึงถูกพับไป

แต่เหตุปัจจัยที่พลิกผันมาผลักดันเป็นประการที่สองนั้นมีอยู่ว่า ก็ด้วยฐานะของการดูแลกองทุน
ประกันตัวอีกนั้นล่ะคะ ที่ทำให้ในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมา เมื่อคดีต่างๆที่ได้ประกันตัวไว้ เริ่มทยอยมีคำ
พิพากษา และเราก็ได้รับทราบผลคดีเหล่านั้นในฐานะนายประกันด้วยความหนักใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดี
ต่างๆที่เป็นผลมาจากกฎหมายอาญามาตรา 112 เราได้แต่คิดว่ามันต้องมีอะไรผิดปกตีสักอย่าง และถ้าจะมี
ใครที่จะสามารถขมวดความผิดปกตินี้ออกมาได้อย่างรัดกุมหมดจดที่สุด ก็คงไม่แคล้วต้องเป็นอาจารย์
วรเจตน์ และด้วยเหตุนี้งานทอล์คระดมทุน จึงถูกนำมาบัดฝุ่นกลายเป็นงานบรรยายสาธารณะ ที่ไม่เพียงเปิด
ห้องรับรองทุกท่านมาฟังกันในที่นี้ แต่เรายังหวังที่จะถ่ายทอดมันออกไปถึงบรรดาบุคคล องค์กร และสถาบัน
ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อจะให้หันมามองสิ่งที่เกิดขึ้นด้วยสายตาของการทบทวน หรืออาจเรียกได้ว่ามีวุฒิภาวะ
โดยเฉพาะในวาระนี้ ที่ถือได้ว่าครบ 1 ทศวรรษ หรือ 10 ปีพอดี นับจากที่เคยมีการเสนออย่างเป็นทางการ

ให้มีการแก้ไขกฎหมายมาตรา 112 นี้ไว้โดยอาจารย์วรเจตน์เอง เมื่อวันที่ 15 ม.ค. 2555 ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แห่งนี้

แต่เราก็ต้องไม่ลืมว่า หลังการบรรยายวันนั้นไม่นาน คือในวันที่ 29 ก.พ. 2555 อาจารย์วรเจตน์ก็ถูกบุกทำร้ายร่างกายจากการปลุกปั่นความเกลียดชังของสื่อมวลชนจำนวนหนึ่ง จึงช่วยไม่ได้ที่วาระครบ 1 ทศวรรษของการเสนอแก้กฎหมายด้วยความเปิดเผยตรงไปตรงมา จึงครบรอบไปพร้อมกับ 1 ทศวรรษของความป่าเถื่อนอย่างซึ่งหน้า ที่แอบอยู่หลังข้ออ้างของการปกป้องสิ่งที่เรียกกันว่ากฎหมาย

และปัจจัยที่สามก็เลยเข้ามาเกี่ยวพัน เพราะก็ให้บังเอิญอีกเช่นกัน ที่ดิฉันตั้งใจไว้ว่าจะให้มูลนิธิสิทธิอิสราเอลมีพันธกิจอีกอย่าง นั่นคือการทำสิ่งที่อาจเรียกว่าหอจดหมายเหตุงาน หรืองาน archive และเราก็ได้รับมอบสมบัติจำนวนหนึ่งจากอาจารย์วรเจตน์ที่เป็นจดหมายและไปรษณียบัตรซึ่งมีประชาชนส่งมาถึงอาจารย์เมื่อสิบปีที่แล้วในช่วงที่เปิดประเด็นการแก้ไขกฎหมายมาตรา 112 ทั้งในด้านที่เป็นคำชื่นชมให้กำลังใจ และในด้านที่เป็นคำตำหนิคุกคามและอาฆาตมาดร้าย ในแง่วัตถุประสงค์ มันทบตรจู่ไว้ด้วยเนื้อหาและรูปแบบของความพยายามสื่อสารในยุคสมัยนั้น ของการเขียนด้วยมือ หรือพิมพ์ดีด พบใส่ซอง ติดแสตมป์ จำหน่าย และรอเวลาข้ามวันกว่าสารนั้นจะถึงผู้รับ กรณีมีรูปประกอบก็อุตส่าห์ลงแรงทากาวตัดแปะมาให้ และดิฉันแน่ใจว่าหากเรามีเวลาสำรวจให้ละเอียดขึ้น เราก็อาจพอจำแนกได้ว่าฉบับใดเป็นจดหมายจากประชาชนทั่วไป และฉบับใดคือ ไอไอ ยุคบุกเบิก เราจึงคัดบางส่วนมาเป็นตัวอย่างแสดงไว้หน้าห้องบรรยายวันนี้ ให้เป็นการเพิ่มบรรยากาศของการทบทวนแบบรำลึกความหลังไปในตัว

แต่แน่นอนว่าจดหมายที่นำมาแสดงนี้ จะไม่มีด้านที่เป็นการยกย่องให้กำลังใจ เพราะดิฉันคาดหวังได้ว่าแม้อาจารย์วรเจตน์คงรู้สึกขอบคุณในน้ำใจของท่านเหล่านั้นที่เขียนมา แต่อาจารย์ก็คงไม่สะดวกใจที่จะถูกเสนอภาพเป็นพระเอก hero ขนาดนั้น ดังนั้นวันนี้เราก็เลยมีแต่ด้านที่อาจจะทำให้อาจารย์ต้องกลายเป็น tragic hero หรือพระเอกรันทดสักหน่อยมาจำลองจัดแสดงไว้

แต่อันที่จริง ยังมีจดหมายอีกบางฉบับ ที่แม้ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนองานของอาจารย์วรเจตน์ แต่ก็อธิบายโต้แย้งมาอย่างจริงใจและไม่จำเป็นต้องแสดงอาการประทุษร้ายใส่กัน ดิฉันไม่ได้คัดมาแสดงในงานวันนี้ เพราะผู้เขียนเขียนมาอย่างเปิดเผยตัวตน ราวกับเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ใจ ดิฉันจึงเพียงแต่จะยกเนื้อหาบางส่วนมาอ่านให้ทุกท่านฟังเป็นการปิดท้าย ก่อนจะส่งมอบเวทีให้อาจารย์วรเจตน์ต่อไปนะคะ

ผู้เขียนจดหมายฉบับนี้มีภูมิลำเนาอยู่ที่ จ.สุรินทร์ เธอขึ้นต้นว่า เธอไม่เคยรู้จักอาจารย์วรเจตน์เป็นการส่วนตัว แต่ที่เขียนมาเพราะเห็นว่าอาจารย์เป็นแกนนำของคณะนิติราษฎร์ในการเสนอแก้ไขมาตรา 112 เธอบอกว่า

สารภาพจริง ๆ ว่าดิฉันไม่รู้ข้อมูลที่แน่นอน ว่าดี มีประโยชน์ต่อสถาบันกษัตริย์หรือไม่ บางคนบอกว่าแก้เพื่อปกป้องสถาบัน บางคนบอกเป็นการลดและทำลายพระราชอำนาจ ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้นดิฉันก็ไม่ได้หาข้อมูลอย่างจริงจังมากนัก ได้แต่เสพร้าวจากหนังสือพิมพ์, โทรทัศน์หลายๆช่อง รวมถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตบ้าง หาข้อสรุปไม่ได้ ว่าดีจริงหรือไม่ แต่ในส่วนตัว ดิฉันต้องเขียนจดหมายถึงอาจารย์ เพราะพระอรหันต์ในบ้านของดิฉัน มีอาการเศร้าโศกเสียใจ ซึมเศร้า เมื่อทราบข่าวจากโทรทัศน์บ้าง หนังสือพิมพ์บ้าง ว่าเขาจะล้มล้างในหลวง ทำให้ลูกอย่างดิฉันทนดูสภาพเช่นนี้ไม่ได้ แม้จะพยายามอธิบายเช่นไร แม่ก็ไม่เข้าใจ อาจจะเป็นเพราะดิฉันก็ไม่เข้าใจเหมือนกัน จึงทำให้แม่เข้าใจไม่ได้ ... ดิฉันเพียงอยากชี้ให้อาจารย์มองอีกมุมหนึ่งของเพื่อนร่วมชาติที่แก่ๆ ตาไม่ค่อยดำแล้วเพราะเริ่มจะฝ้าฟาง ว่าเขาเศร้าโศกเสียใจกับการกระทำของคณะนิติราษฎร์เพียงใด

และในท่ามกลางคำวิงวอนนั้น ผู้เขียนจดหมายท่านนี้ยังขมวดไว้ว่า

ดิฉันเองเห็นว่า ในเวลานี้บ้านเมืองมีปัญหาหนักพอแล้ว และยังไม่ถึงเวลาที่จะไปแตะต้องมาตรานี้ แต่หากพ้นช่วงเวลานี้แล้ว ดิฉันจะไม่ขัดข้องเลย และอาจสนับสนุนอาจารย์ด้วยเช่นกัน

จดหมายของเธอลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2555 บัดนี้เวลาผ่านมา 10 ปีแล้ว เธอหรือผู้ที่มีความคิดเห็นไปในทางเดียวกับเธอ พร้อมแล้วหรือยังที่เราจะกลับมาคุยกันใหม่อีกครั้ง เพราะในระหว่างทางของการรอให้ “ถึงเวลา” ที่ผ่านมานั้น มีเพื่อนร่วมชาติของเธออีกจำนวนมากเช่นกัน ที่ไม่เพียงเศร้าโศกเสียใจ ซึมเศร้า แต่ยังถูกคุมขัง ถูกปลัดพริก ถูกปิดปาก ทั้งในความหมายของการพูดไม่ได้ และในความหมายของการล้มหายตายจากกันไป มากมายเหลือเกินแล้ว ความหวังที่เราในฐานะประชาชนไทยด้วยกันจะมาเปิดปากคุยกัน อย่างถ้อยที่ถ้อยอาศัยและตรงไปตรงมา เกี่ยวกับกฎหมายแค่มาตราเดียวของไทย ไม่ควรเป็นเรื่องที่ไกลเกินเอื้อม เกินชั่วอายุขัยขนาดนั้นแล้ว

ดิฉันนึกถึงจดหมายจากอดีตครูประจำบาลท่านหนึ่ง ที่เพียรเขียนมาขอความรู้และให้กำลังใจ อาจารย์วรเจตน์อยู่เสมอๆ แต่หลายฉบับต่อเนื่องกัน ตั้งแต่ในวันที่ท่านบอกว่าอายุ 79 เมื่อมีนาคม 2555 อายุ 80 เมื่อครบรอบวันเกิดวันที่ 28 เมษายน จนถึงปี 2558 ก็ยังเขียนมาใหม่ในวัย 83 บนกระดาษที่เป็นการพลิกด้านหลังของปฏิทินที่ฉีกมาจากผนัง และยังคงอวยชัยให้พรด้วยประโยคเดิมอยู่เช่นนั้นว่า “ผมคือผนังทองแดงกำแพงเหล็ก จะยืนเคียงข้างตลอดไป รับรองว่าเราจะไม่ทอดทิ้งกัน”

และดิฉันเข้าใจว่านั่น คือฉบับสุดท้าย

กิจกรรมการบรรยายในวันนี้ของมูลนิธิสิทธิอิสรา ขออุทิศแด่หนึ่งทศวรรษแห่งช่องว่างระหว่างราษฎรกับราษฎรด้วยกัน และระหว่างราษฎรกับสถาบันกษัตริย์ ที่ถูกขัดขวางให้คาราคาซังไว้ ด้วยกฎหมายมาตราเดียวมาตรานี้ ที่ดิฉันขอจะอนุญาตเชิญอาจารย์วรเจตน์ ภาศิริรัตน์ มาชวนให้เราทุกคน ได้ทบทวนกัน

ขอเชิญทุกท่านปรบมือต้อนรับ อาจารย์วรเจตน์ ภาศิริรัตน์ ค่ะ